

Repliker och kommentarer

Svar till Per M. Wijkman I

Somliga "akademiska" ekonomer har en viss förkärlek för att utsätta empiriska utredningar för följande dubbla kritik (citaten hämtade från Per Wijkmans resension):

1 Kritiserar noggrannheten i utförandet av de gjorda undersökningarna! "... utredningsmännen ... sitter och sväljer den ena kamelen efter den andra där de silar mygg under lupp".

2 Ställ långtgående krav på alternativa undersökningar! "En tänkbar uppgift för utredningen hade (då) varit att uppskatta framtida priser och meddela dessa till företagare som då kanske reviderat sina framtida produktionsbeslut" (sic!).

Wijkmans kritik av *förbruknings- och exportprognoserna* i bilaga 2 förbiser att dessa primärt *inte* är byggda på trendextrapoleringar för åtgångstal och utrikeshandelsandelar. Antagandena har så långt möjligt byggts på utredningens kännedom om utvecklingstendenserna inom de olika delbranscherna och har diskuterats med branschexpertis inom företag och organisationer.

Wijkman kritiserar att vi accepterar långtidsutredningens (LU:s) tillväxtsiffror för avnämbarbranscherna och inte analyserat eventuella förändringar i dessa branschers produktionsförutsättningar. Manufakturindustrins avnämare är huvudsakligen två: övrig verkstadsindustri och byggnadssektorn. Den senare så tung exportbransch att LU:s förutsättning om den externa balansen som en restriktion på den ekonomiska politiken torde medföra att politiken måste föras med riktning att ungefärligen

uppnå en tillväxttakt av angiven storlek inom verkstadsindustrin.

Artikelförfattaren försöker göra ett stort nummer av att små fel i antagandena om utrikeshandelsandelarna skulle helt förrycka produktionsprognoserna. Dessa andelar är dock fortfarande i allmänhet så låga inom manufakturindustrin att effekterna av alternativa utrikeshandelsbedömningar på produktionsantaganden blir blygsamma. Det är dessutom fel att påstå att utredningens analys och slutsatser är avhängiga av produktions- och sysselsättningsprognoser "på första decimalen". Slutsatserna är grundade på de *tendenser* vi tyckts oss se.

Vad gäller Wijkmans uppfattning om vad utredningen bort ägna sig åt framstår det ovan under punkt 2 citerade exemplet (det finns flera!) som betryggande avlägset från vad en kommitté har att röra sig med i fråga om resurser och statistikunderlag.

Vi har försökt sammanställa och utnyttja material och utredningar av olika slag som kan tänkas belysa branschens *omvandlingsprocess*: Lennart Ohlssons studie, etablerings- och nedläggningsstudien, lönsamhetsstudien, uppgifter om miljösituationen, produktivitetsgrupperingen etc. Dessa olika material pekar med en *förbluffande* samstämmighet ut de delar av branschen som kan tänkas möta problem. (Det förefaller litet märkligt att Wijkman anklagar Lennart Ohlsson för att ha underlåtit något som faller på kommittén.)

I fråga om *åtgärder* för att möta omvandlingsprocessens problem är utredningens ståndpunkt att inom flertalet regioner, där manufakturindustrin är betydande, kan problemen angripas med den befintliga arsenalen av arbetsmarknads-

och regionalpolitiska instrument. Inom Eskilstunaregionen har dock problemen särskild tyngd, varför utredningen pekar på vilka samhällsekonomiska kostnads- och intäktsposter som är aktuella. Utredningen ansåg att kostnaderna för en omvandlingstakt av då aktuell omfattning var så betydande att åtgärder var motiverade. Detta mot bakgrund av arbetskraftens åldersstruktur, det lokala näringslivets sammansättning m m.

Wijkman har, när han kritiserar vår idétorcka, måhända inte uppfattat att vi t ex vad gäller *familjeföretagen* försökt skissera en möjlighet till lösning av deras omställningsproblem (generationsväxling) utan att snedvrída allokering-mekanismen?

Som ett avslutande exempel på realismen i Wijkmans uppfattning om vad en utredning kan förväntas hinna med må följande citeras: "De enskilda varugrupperna borde sålunda ha undersökts i detalj med avseende på marknadsform och konkurrensförhållanden, faktiska transportkostnader, behov av konsumentnähet, effektiv tullstruktur — dvs nominella tullar på och subventioner till olika led i produktionsprocessen, produktionsfunktionernas internationella likhet och spridningstakten för ny teknik osv". Ett 5-årsprogram för statens industri- verk!

Sekreterare i
Metallmanufakturutredningen
Sune Davidsson
Finansdepartementet